

Україна

3 клас

Урок 1

Acknowledgements—Подяки

This resource is primarily the result of the initiative of Marianna Cap and Alexandra Nazarevich, who conceptualized this project, researched it, and developed the resources. Manitoba Education and Advanced Learning wishes to thank the team that assisted in the development and completion of this resource.

Authors	Marianna Cap, Teacher, Springfield Heights School Alexandra Nazarevich, Teacher, Springfield Heights School
Editor	Iryna Konstantiuk, Department of Slavic Studies, University of Manitoba
Project Lead/Design/Writer	Tony Tavares, Diversity and International Languages Consultant, Manitoba Education and Advanced Learning

Description/Опис

This Grade 3 Unit on Ukraine is intended to support the implementation of the Manitoba social studies curriculum in schools offering Ukrainian–English Bilingual programming.

The unit is composed of five modules or “lessons” (Урок) that serve to introduce learners to Ukraine, its peoples, and its culture. Each lesson provides teachers with blackline masters for use in the classroom, short articles, visual resources, and links to references and additional resources.

The five lessons are as follows:

- Lesson 1 / Урок 1 introduces learners to the unit and the geography of Ukraine. It begins with activating activities designed to draw on students’ prior knowledge of Ukraine, and highlights important symbols.
- Lesson 2 / Урок 2 explores the climate, flora and fauna, and natural regions of Ukraine.
- Lesson 3 / Урок 3 explores the history of Ukraine and the contributions of people of Ukrainian origins throughout the world.
- Lesson 4 / Урок 4 expands learners’ vocabulary related to the flora and fauna of Ukraine and common household articles.
- Lesson 5 / Урок 5 explores Ukrainian culture, highlighting significant festivals and traditions.

Credits—БІБЛІОГРАФІЯ

- Cover: Ukrainian Trident and maple leaves: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
- Page 2: Ukrainian symbols (Державні символи України): Reproduced from <http://ukrmap.su/uk-g4/17.html> with permission.
- Page 4:
  - Flag and Trident (public domain).
  - 20 Hryvnia (public domain).
- Page 5: Ukraine in Europe by TheEmirr. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Page 6: Map of Ukraine by Stesche. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the GNU Free Documentation Licence.
- Page 7: Outline Map of Ukraine Political by Sven Teschke. Reproduced from Wikimedia under the terms of the GNU Free Documentation Licence.
- Page 8 (clockwise from top left):
  - Railway Station in Lviv by Alex Zelenko. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
  - Kiev (public domain).
  - Kharkov Freedom Square (public domain).
  - Kalmius River and Donetsk by AndrijKo.ukr. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
  - Zaporozhe by Mixabest. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
  - Sevastopol's Port by Vyacheslav Stepanyuchenko. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
  - Dnieper River and Dnepropetrovsk by Dnepro. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
  - Galeria Passaj Shopping Mall in Odessa by Sekator85. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
  - Map of Ukraine by Stesche. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the GNU Free Documentation Licence.
- Page 9: Map of Ukrainian Dialects by Alex K. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Page 10:
  - Trident (public domain).
  - Stages of drawing the Ukraine Coat of Arms (Trident) by Tony Tavares.
- Page 11:
  - Stork: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
  - Grapes: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
  - Pysanka: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
  - Sunflower: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
  - Birko bandura by Beerco666. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Pages 13, 14, & 18 Graphics by Tony Tavares
- Page 22: Political Map of Ukraine (Regions). Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Pages 25 & 26 (clockwise from top left):
  - Dove: Reproduced from Microsoft Word Clip Art, under the terms of the MSWord licence.
  - Senior at Computer: Reproduced from Microsoft Word Clip Art, under the terms of the MSWord licence.
  - Teacher and Student: Reproduced from Microsoft Word Clip Art, under the terms of the MSWord licence.
  - Man with Computer: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
  - Woman Biting Computer Keyboard: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
  - Breitling Wing Walkers: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.

Table of Contents /Зміст

Перевір себе!	1
Державні символи України.....	2
Символи України.....	4
Місце України в Європі	5
Карта України (міста).....	6
Карта України (порожній).....	7
Великі міста	8
Діалекти України.....	9
Державний герб України	10
Народні символи України.....	11
Народні символи України (Відповіді).....	12
Розташування України на мапі.....	13
Відповіді.....	14
Водойми України.....	15
Водойми України (Відповіді).....	16
Транспортування	17
Річки, озера і моря.....	18
Річки, озера і моря (відповіді).....	19
Населення України	20
Населення України (відповіді).....	21
Карта: області України і Автономна республіка Крим.....	22
Обов'язки вдома	23
Обов'язки дітей в Канаді й Україні	24
Закінчи речення	25
Закінчи речення (Відповіді).....	26
Важливі слова та фрази.....	27
Важливі деталі	27

Ім'я _____

Дата _____

Перевір себе!

Запитання	На початку		В кінці	
	так	ні	так	ні
1. Я знаю на якому континенті знаходиться Україна.				
2. Я знаю з якими державами межує Україна.				
3. Я знаю якими морями омивається Україна.				
4. Я можу назвати 5 видів транспорту.				
5. Я можу назвати 2 або більше річки, що є в Україні.				
6. Я знаю скільки людей живе в Україні.				
7. Я знаю яка мова є державною в Україні.				
8. Я знаю скільки областей є в Україні.				
9. Я знаю як називається герб України.				
10. Я знаю як виглядає прапор України.				
11. Я знаю як називається гімн України.				
12. Я знаю як називається грошова одиниця України.				
13. Я можу назвати 3 народні символи України.				
14. Я знаю, що таке обов'язок і можу назвати приклади обов'язків.				

Державні символи України

(from <http://ukrmap.su/uk-g4/17.html>)

Державна символіка є частиною національної символіки і містить насамперед герб, прапор і гімн.

Герб — це знак роду, міста, держави. У перекладі з німецької слово герб означає «спадщина». І це не випадково: адже з давніх-давен різними знаками мітили (таврували) худобу, володарі позначали гербами — родовими знаками — свою маєтність. Отже, герб здавна був неодмінною ознакою (атрибутом) влади, передусім володіння майном, землею.

Державний герб символізує державу і позначає межі її володінь, належну їй власність.

Україна має законодавчо затверджений (стаття 20 Конституції) малий Державний Герб України — золотий тризуб на синьому тлі. Тризуб належить до найстародавніших священних знаків. Зображення тризуба на території України знайдено на пам'ятках трипільської культури (близько 6 тис. років тому). Древні боги зображувалися з тризубом. Він увінчував жезли скіфських царів.

У Київській Русі тризуб поширився з X ст. як великокняжий знак.

Чи звернули ви увагу, що слово тризуб містить число три? Це число вважалося магічним. Згадайте, що у народних казках розповідається про трьох богатирів, три бажання та три завдання, які має виконати герой, про три дороги, тощо.

Тризуб можна намалювати так, що він буде переплетінням літер заповітного для кожного українця слова «воля».

Глибокі корені в історії української державності мають й інші герби. У славного Війська Запорозького герб був викарбуваний на військовій печатці і зображував козака з мушкетом (самопалом). Цей герб теж по праву вважається загальнонаціональним символом українського народу.

Дійшов до нас ще один з найвідоміших українських національно-державних символів — золотий лев. Коли князь Данило Галицький заснував нове місто, назвавши його на честь свого сина Лева Львовом, він дарував йому герб: золотого лева на синьому тлі. Ось уже сім с половиною століть стоїть Львів — місто левів.

Герб столиці Києва — Архангел Михаїл, який стоїть на сторожі з мечем у руці. Ім'я Михайло при хрещенні одержав хреститель Руси-України князь Володимир.

Прапор — це певного кольору чи кольорів і форми полотнище з емблемами та іншими прикрасами, яке є символом країни, території, організації, партії, навіть однієї особи. Залежно від ритуалу прапор кріпиться до древка, піднімається на щоглі, просто вивішується чи розстеляється.

Українські національні кольори — синій і жовтий. З давніх-давен українська земля була хліборобським краєм. Синє небо над золотою нивою — ось який прекрасний зміст нині вкладає у національні кольори кожен українець-патріот. Отже, наш прапор — синьо-жовтий. А чи можна сказати, що він жовто-синій? Ні, оскільки за правилами геральдики (історичної дисципліни, що вивчає герби) кольори «читаються» згори донизу. До прапора виявляють пошану, схиляючи голову чи вклоняючись, а часом і стають на одне коліно. Військові віддають прапорові честь.

Гімн — урочиста пісня. У Стародавній Греції гімни прославляли богів і героїв. Нині ми можемо почути про гімн Батьківщині, гімн природі.

Національний гімн — патріотична пісня, символ єднання нації. Державний гімн затверджується законом.

Конституцією встановлено, що всі урочисті збори загальнодержавного значення розпочинаються і закінчуються виконанням Державного Гімну України.

Коли вносять чи виносять прапор, коли виконують гімн, потрібно обов'язково вставати.

Символи України

Герб України – це тризуб. Ось герб України.

Прапор – це державний символ. Ось прапор України.

Гімн – урочиста патріотична пісня, яку слухають стоячи. Гімн України "Ще не вмерла України ні слава, ні воля..."

Державна мова України – українська мова.

Гривня – грошова одиниця України.

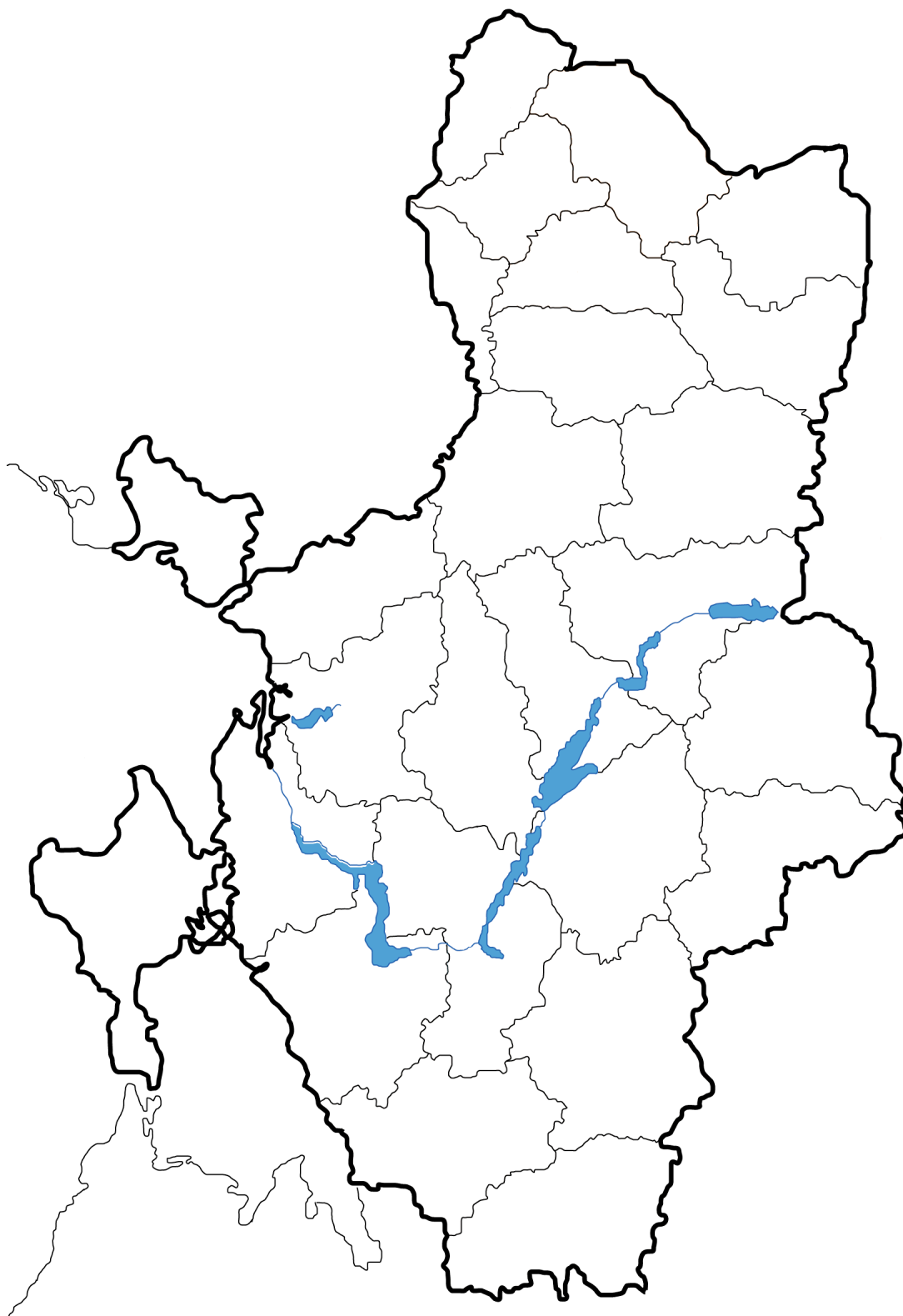

Місце України

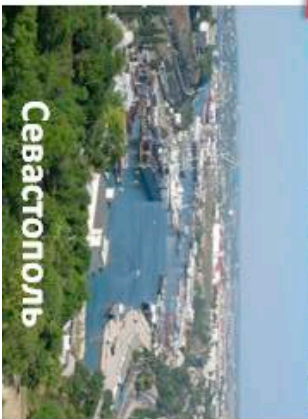
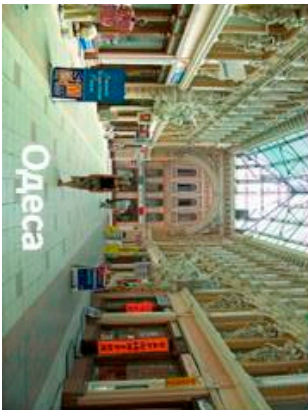
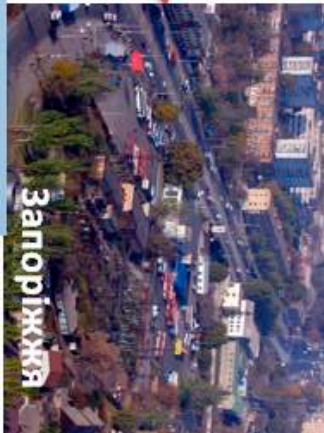
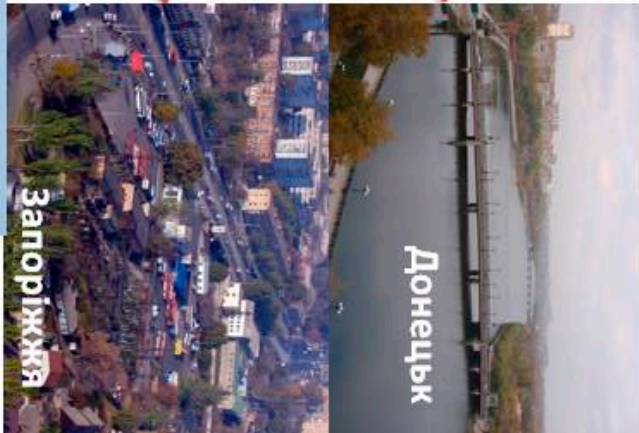
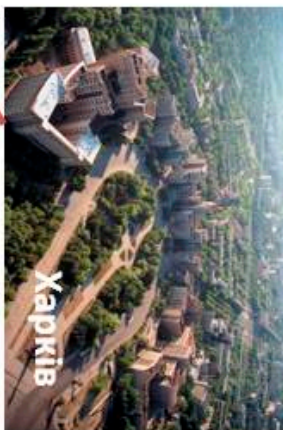
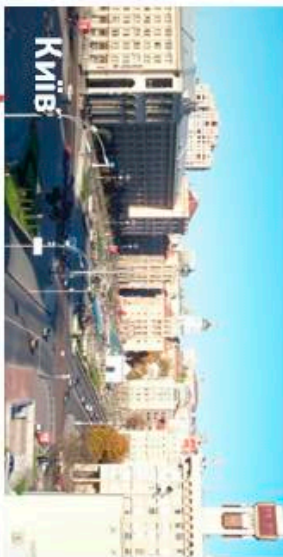
Карта України (міста)

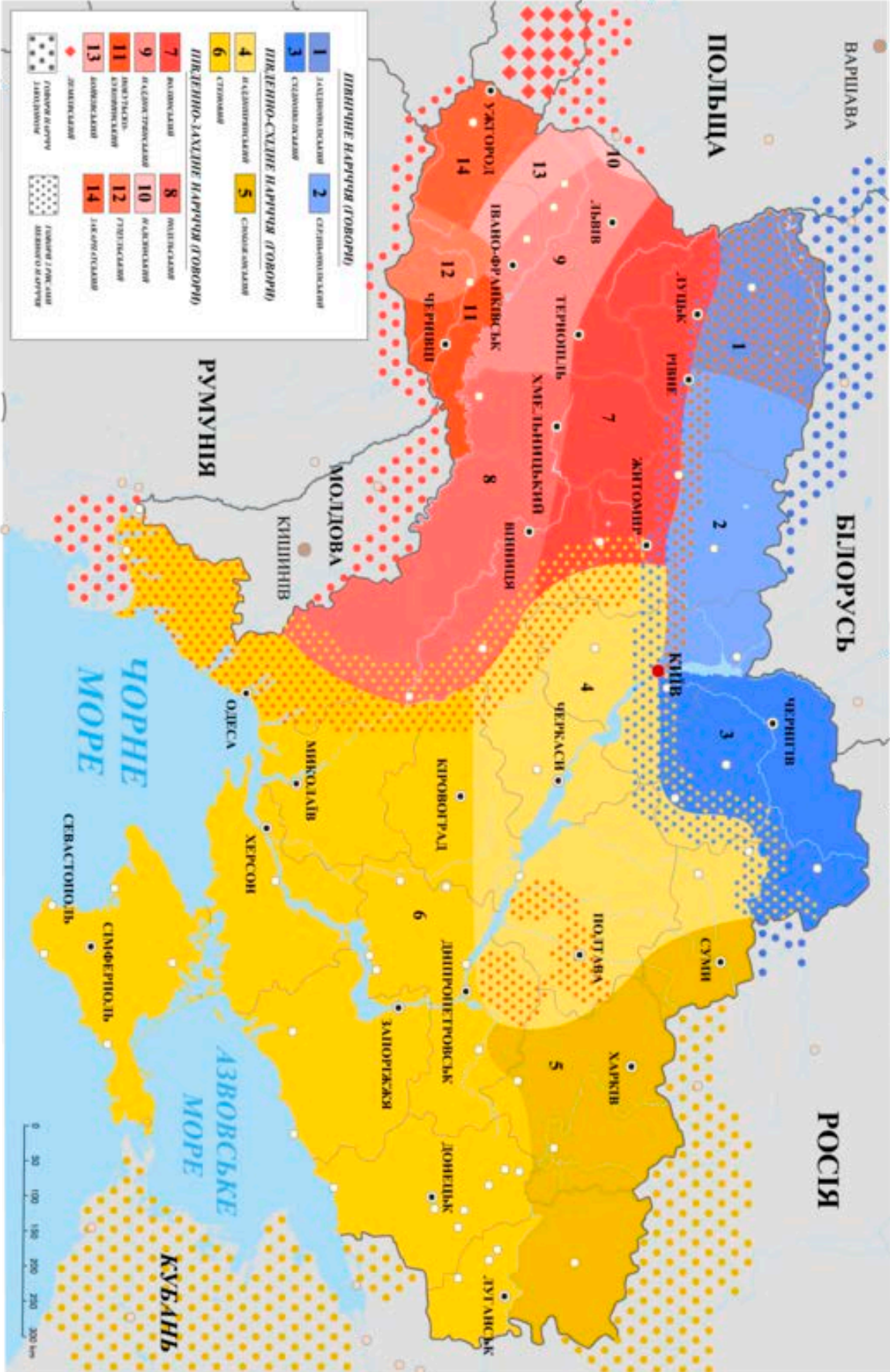

Карта України (порожній)

Великі міста

Діалекти України

Ім'я _____

Дата _____

Державний герб України

Тризуб переплетінням літер слова „воля”.

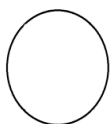
Намалюй герб України одним з трьох способів.

1 - й спосіб

2 - й спосіб

3 - й спосіб

Мій тризуб:

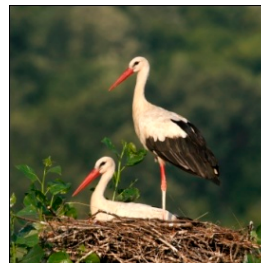
Ім'я _____

Дата _____

Народні символи України

З'єднай визначення з відповідним малюнком.

❖ *Символ життя*

❖ **Символ сонця**

❖ **Символ багатства**

❖ **Символ української співучості**

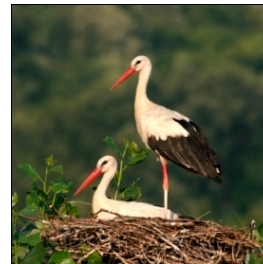
❖ **Символ любові до України**

Народні символи України (Відповіді)

З'єднай визначення з відповідним малюнком.

❖ Символ життя

❖ Символ сонця

❖ Символ багатства

❖ Символ української співучості

❖ Символ любові до України

Ім'я _____

Дата _____

Розташування України на мапі

1. Дай відповіді на запитання.

На якому континенті знаходиться Україна? _____

Україна межує з такими державами:

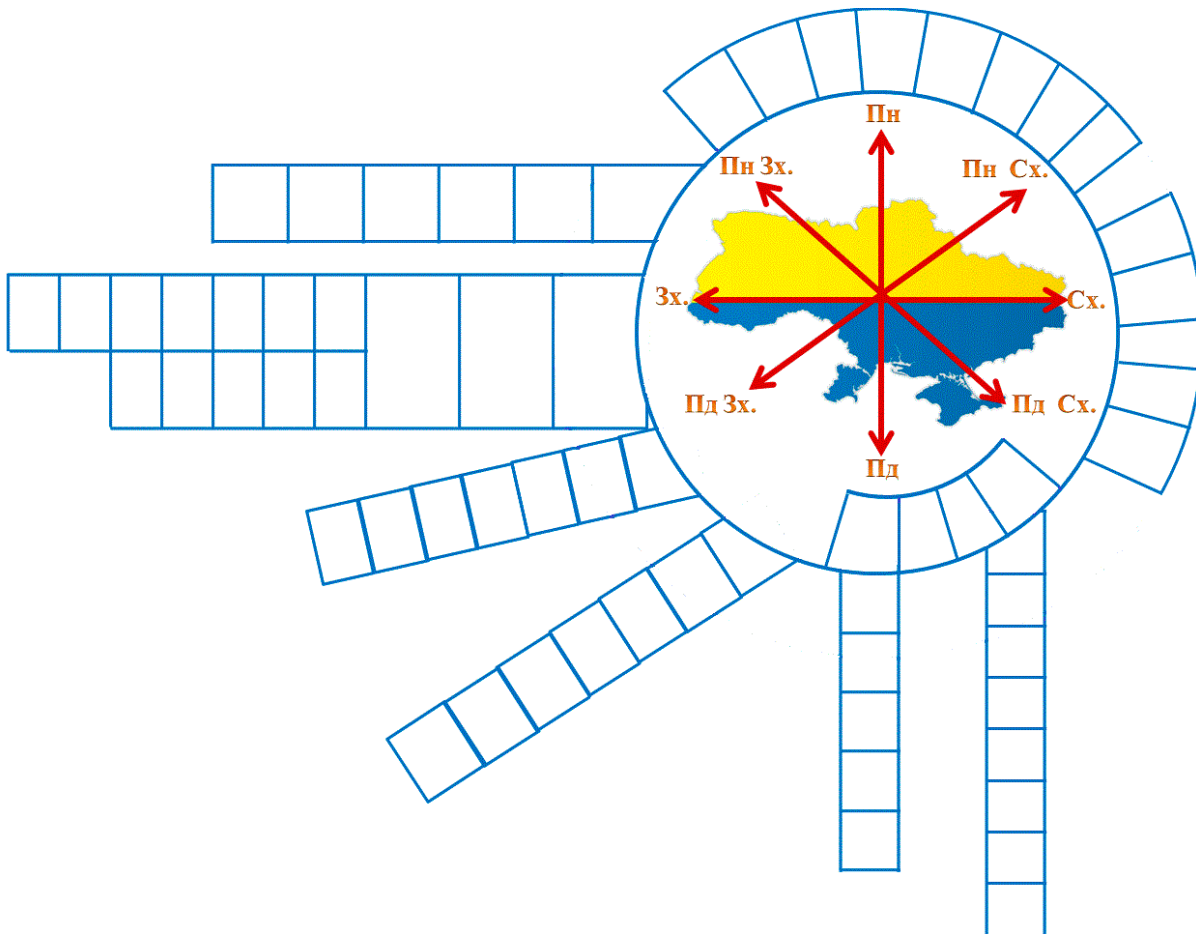

---

2. У клітинках впиши назви країн з якими межує Україна, і дай назви морів, якими вона омивається.

Ім'я _____

Дата _____

Відповіді

1. Дай відповіді на запитання.

На якому континенті знаходиться Україна?

Європа: Україна межує з такими державами:

Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, Білорусь і Росія.

2. У клітинках впиши назви країн з якими межує Україна, і дай назви морів, якими вона омивається.

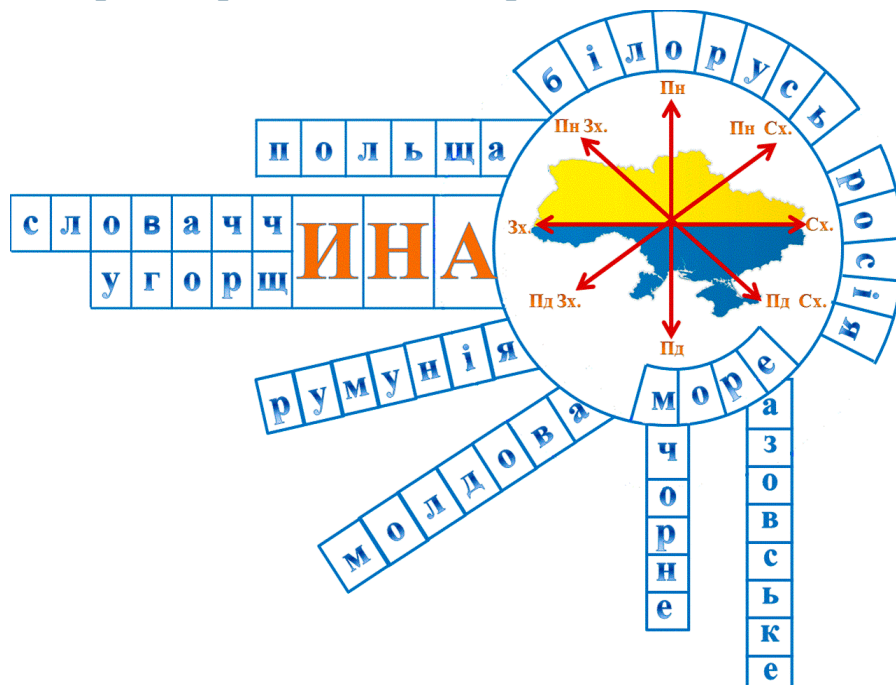
На заході: Польща, Словаччина, Угорщина і Румунія.

На південному заході: Молдова.

На півночі: Білорусь.

На сході і північному сході: Росія.

На півдні: Чорне море, Азовське море

Ім'я _____

Дата _____

Водойми України

З'єднай стрілками.

1. Річка

Велика водойма з солоною водою

2. Озеро

Природний потік води, який тече руслом

3. Болото

Дуже зволожена земля, на якій ростуть рослини,
які люблять воду

4. Море

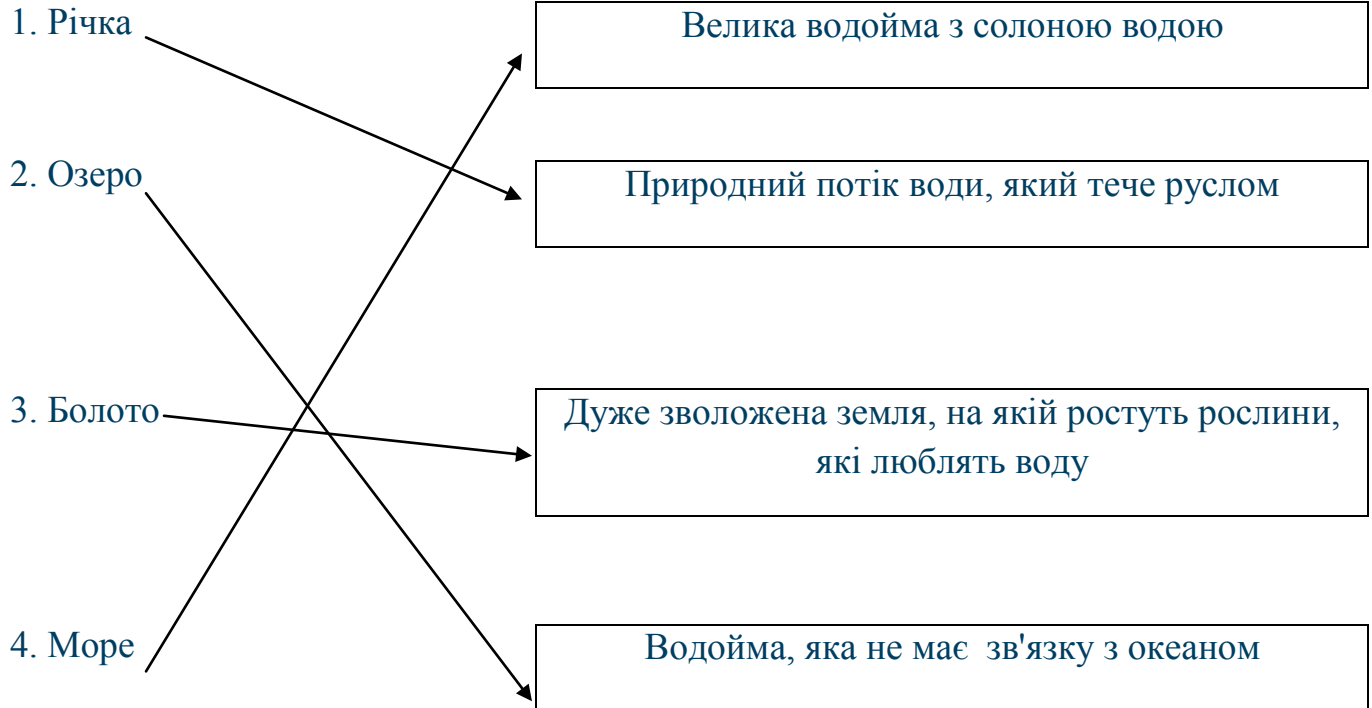
Водойма, яка не має зв'язку з океаном

Порівняй озеро і море

<i>Озеро</i>	<i>Море</i>
Невелика водойма	
Вода не солоня	
Не має зв'язку з океаном	

Водойми України (Відповіді)

З'єднай стрілками.

Порівняй озеро і море

<i>Озеро</i>	<i>Море</i>
Невелика водойма	Велика водойма
Вода не солоня	Вода солоня
Не має зв'язку з океаном	Має зв'язок з океаном

Ім'я _____

Дата _____

Транспортування

Подумай який вид транспорту ти б вживав

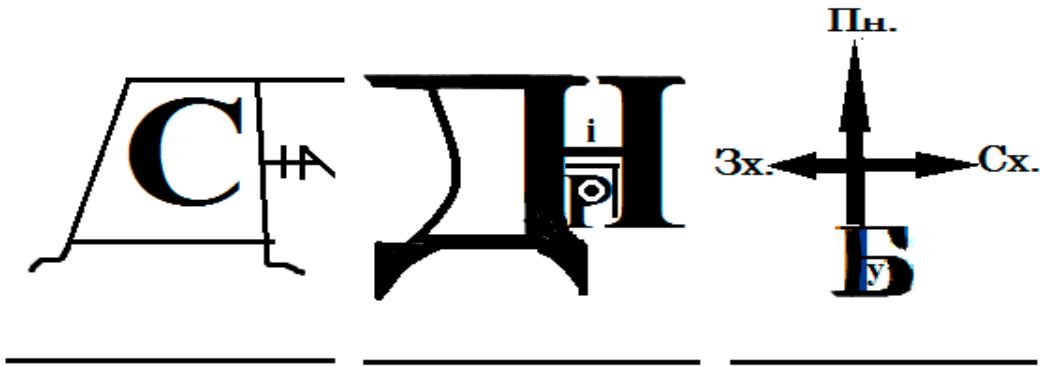
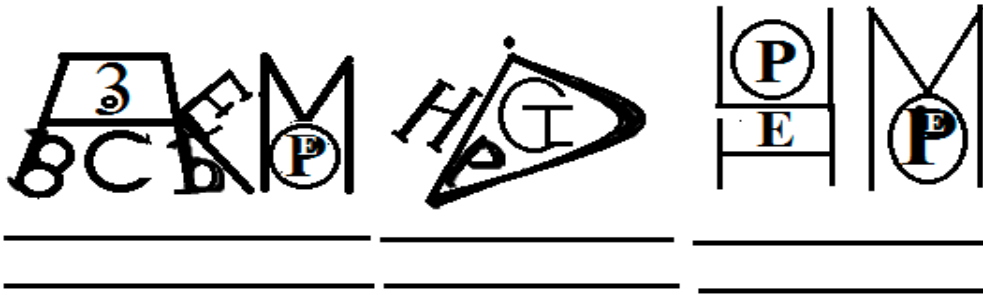
	Село	Місто	Країна	Континент
Ходити				
Літак				
Авто				
Корабель				
Таксівка				
Потяг				
Трамвай				
Автобус				
Підземка				
Мотоцикл				
Човен				
Велосипед				

Ім'я _____

Дата _____

Річки, озера і моря

1. Уважно подивися на зашифровані назви річок і морів. Розшифруй, запиши і знайди на карті ці об'єкти.

2. В одну колонку впиши тварини, що живуть у морях і океанах, а в другу – що живуть в озерах і річках.

Тварини: акула, кит, карась, краб, жаба, дельфін, морськуй коник, криветка, щука, рак, вуж.

У морях і океанах

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

В озерах і річках

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Річки, озера і моря (відповіді)

1. Уважно подивися на зашифровані назви річок і морів. Розшифруй, запиши і знайди на карті ці об'єкти.

Азовське море, Дністер, Чорне море

Десна, Дніпро, Південний Буг

2. В одну колонку впиши тварин/риб, що живуть у морях і океанах, а в другу – що живуть в озерах і річках.

Тварини: акула, кит, карась, краб, жаба, дельфін, морський коник, криветка, щука, рак, вуж

У морях і океанах

1. Акула
2. Кит
3. Краб
4. Дельфін
5. Морський коник
6. Криветка

В озерах і річках

1. Карась
2. Жаба
3. Щука
4. Рак
5. Вуж

Ім'я _____

Дата _____

Населення України

1. Встав пропущені слова.

Республіка, Київська Русь, тваринництвом, міста, жителів, села, області, міські, заводах, столиця, сільські, фабриках, українці, Україна, рослинництвом

В Україні живе 46 мільйонів _____. На території України _____ жили з давніх часів. Тут розвивалася їхня мова – українська, звичаї, традиції, культура. Тут була створена держава українців - _____, а тепер _____. Територія України поділена на _____. До складу України входить 24 області і Автономна _____ Крим. _____ України – місто Київ. Україна поділена на _____ і _____. У містах живуть _____ жителі, а у селах _____ жителі. В містах люди працюють на _____ і _____. В селах займаються _____ і _____.

Населення України (відповіді)

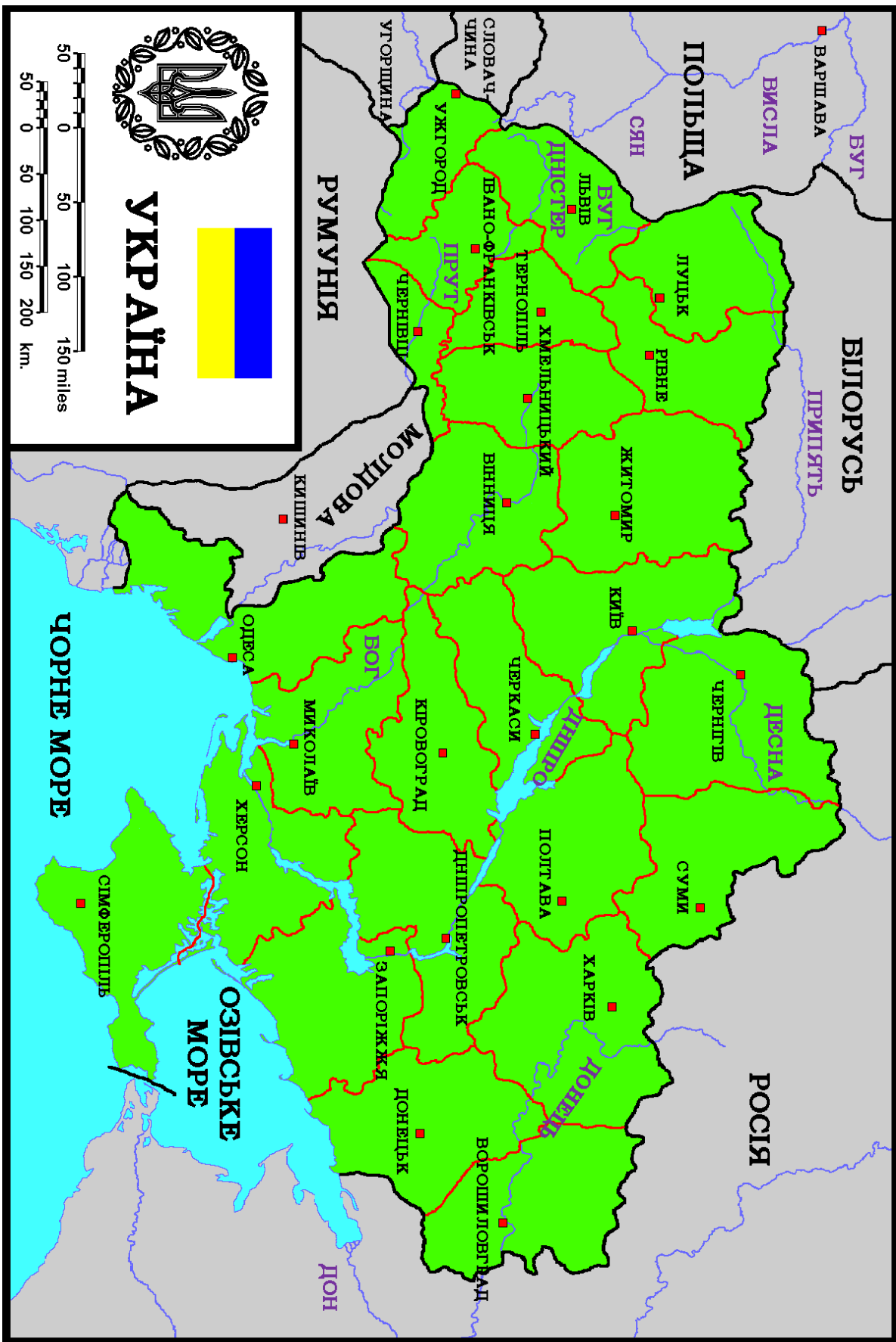
1. Встав пропущені слова.

Республіка, Київська Русь, тваринництвом, міста, жителів, села, області, міські, заводах, столиця, сільські, фабриках, українці, Україна, рослинництвом

В Україні живе 46 мільйонів жителів. На території України українці жили з давніх часів. Тут розвивалася їхня мова – українська, звичаї, традиції, культура. Тут була створена держава українців – Київська Русь, а тепер Україна. Територія України поділена на області. До складу України входить 24 області і Автономна Республіка Крим. Столиця України – місто Київ. Україна поділена на міста і села. У містах живуть міські жителі, а у селах сільські жителі. В містах люди працюють на фабриках і заводах. В селах займаються тваринництвом і рослинництвом.

2. На адміністративній мапі України замалюй області з найбільшою кількістю населення: Донецька область, Дніпропетровська область, Харківська область, Львівська область, Київська область, Луганська область, Одеська область.

Карта: області України і Автономна республіка Крим

Ім'я _____

Дата _____

Обов'язки вдомаНамалюй обов'язки.

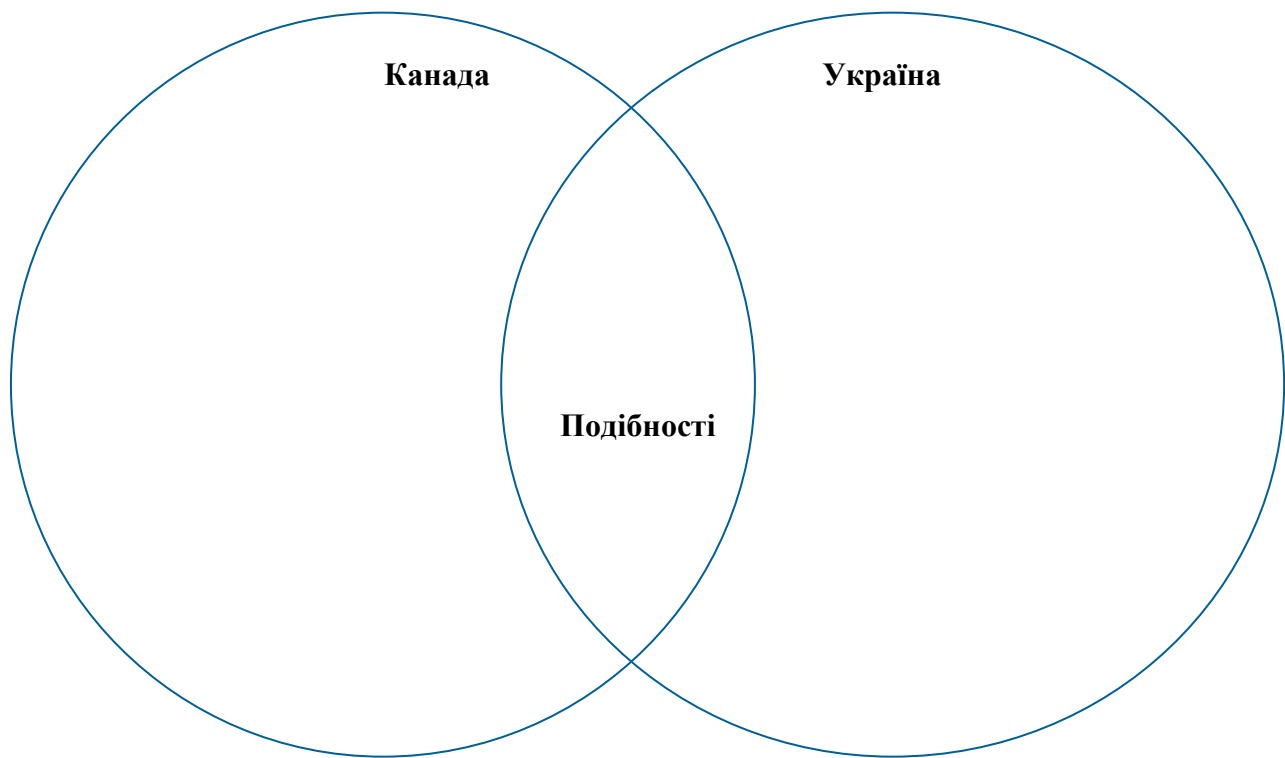
Застеляю ліжко	Замітаю підлогу	Мию посуд	Допомагаю приготувати їжу
Допомагаю прати одяг	Допомагаю складати одяг	Витираю порохи	Мию дзеркала
Поливаю квіти	Прибираю сніг	Доглядаю за домашніми тваринами	Кошу траву

Ім'я _____

Дата _____

Обов'язки дітей в Канаді й Україні

Напиши, які обов'язки діти мають в Україні, а які в Канаді. Які подібні обов'язки діти мають в Канаді й Україні?

Відмінності**Відмінності**

Як відрізняються обов'язки дітей в Канаді від обов'язків дітей в Україні?

Ім'я _____

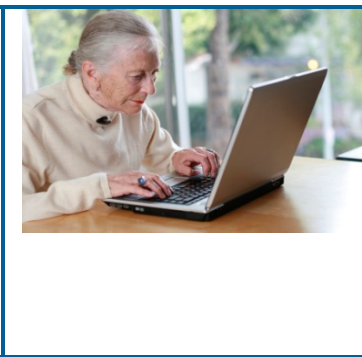
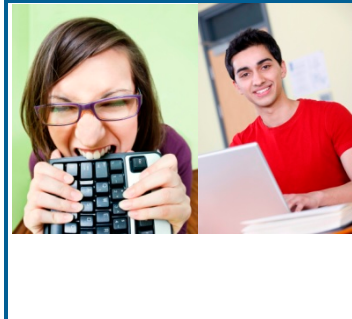
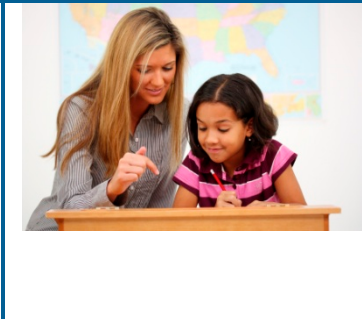
Дата _____

Закінчи речення

виконувати, шанувати, поважати, уважно, працювати якнайкраще,
бути чемним

- ✓ У школі я буду _____.
- ✓ Вчителя слухати _____.
- ✓ Шкільне майно _____.
- ✓ Під час перерви _____ інших.
- ✓ Домашнє завдання _____ вчасно.
- ✓ Під час уроків _____.

Подивись на малюнки і допиши приказки.

	<p>Пташка красна своїм пір'ям а людина _____ _____.</p>		<p>Вчитися ніколи _____.</p>
	<p>Чого Івась не навчився, того й Іван не _____ _____.</p>		<p>Мудрим ніхто не вродився, а _____.</p>

Ім'я _____

Дата _____

Закінчи речення (Відповіді)

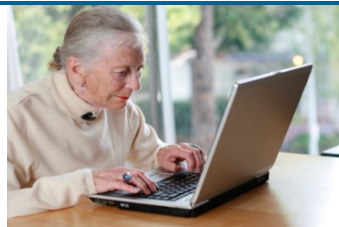
виконувати, шанувати, поважати, уважно, працювати якнайкраще,
бути чемним

- ✓ У школі я буду чемним.
- ✓ Вчителя слухати уважно.
- ✓ Шкільне майно шанувати.
- ✓ Під час перерви поважати інших.
- ✓ Домашнє завдання виконувати вчасно.
- ✓ Під час уроків працювати якнайкраще.

Подивись на малюнки і допиши приказки.

Пташка красна
своїм пір'ям а
людина -
розумом.

Вчитися ніколи
не пізно.

Чого Івась не
навчився, того й
Іван не зробить.

Мудрим ніхто не
вродився, а
навчився.

Ім'я _____

Дата _____

Тема _____

Важливі слова та фрази

Важливі деталі

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

